

בבא בתרא נט

שווערד

1. נמוקי יוסף על הרי"ף בבא בתרא דף לא/ב

[לדידי נמי קני לי מיא דאיגרך]. אמר המחבר לא שזכה זה [במים] בחזקת חצירו ששופך שם מימיו דא"כ הויה חזקה שאין עמה טענה אלא שהוא טוען שנתן לו זכות בגגו לקבל המים שיבואו לחצירו [ועל מנת כן שעבדתי לך חצירי כדי ליהנות מן המים היורדים לתוכו ממך] וא"כ בא מחמת טענה הוא וכיון דמ"מ הוא בא בטענת שעבוד הגג כיון שנפל בעל החצר מעכב וכו' ומיהו אם סתמו בעל הגג וראה זה ושתק איבד זכותו לאלתר כדאמרינן לקמן [ריש דף ס.] גבי הלון דלסלק שעבוד מעליו וסלוקו בפניו הוראה שמחל לו ובבא לקנות זכות ושעבוד לכתחלה הוא דבעי ג' שנים וטענה הריטב"א בשם רבו ז"ל וכתב הרא"ה ז"ל שאם בא בעל הגג לסתור או לעשות שם עלייה אין בעל החצר יכול לעכב עליו והיינו דלא קאמר קני לי איגרך למיא דלא קני אלא מיא דאיגריה כל זמן שהגג קיים שאינו יכול לסתור צנורותיו ונראה שנוטה לזה דעת הרנב"ר ז"ל. [ט] ולבי מגמגם בזה דרב יהודה אמר שמואל כי היכי קאמר וא"כ משמע דכי היכי דבעל החצר אם בא לעוקרו בפניו אינו יכול לעוקרו כך הדין נותן שאם בא בעל הגג לסתור גגו אינו יכול לסתור ודעת הריטב"א ז"ל נראה כן ונראה לו דהא דלא נקט [קני לי] איגרך למיא משום דהא בהא תליא דאם לא כן הוי חזקה שאין עמה טענה אלא דעל סתימת המים שייך הכי מיא דאיגרך להשקות בהמותי או לשאר תשמישי ועמ"כ נתרציתי לך ודמי למקח וממכר:

2. שולחן ערוך חושן משפט הלכות נזקי שכנים סימן קנג סעיף ו

הרוצה להוציא צנור על חצר חבירו כדי שיקלח שם המים, או שעשה מזחילה (פי' צנור גדול שהמים עוברים בו) על כתלו כדי שיהיו המים נזחלים ויורדים לחצר חבירו, כב] בעל החצר מעכב עליו. כג] ואם לא מיחה בו, החזיק זה בצנור. (ויש אומרים [ז] דגם בחזקה זו בעינן חזקה שלשה שנים וטענה, ובלא זה לא מקרי חזקה) (טור וב"י בשם רשב"ם ורשב"א). רצה אח"כ לסתום הצנור, בעל החצר מעכב עליו, שכשם שהחזיק בעל הגג לשפוך מימיו לחצר חבירו, ו [ח] טו {טז} כך החזיק בעל החצר שיהיו מימי גגו של חבירו באים אצלו לרשותו. הגה: (טור ס"ך וב"י בשם רשב"א ורשב"ם) מיהו אם סתר בעל הגג, וראה זה ושתק, אבד זכותו, דהוי מחילה מיד, כד] כדאמרינן לגבי סתימת הלון (רשב"א סי' אלף רל"ג/קל"ג), (נ"י).

3. ש"ך חושן משפט סימן קנג

(ו) כך החזיק בעל החצר כו' - היינו בעוד הגג קיים אבל אם רצה לשנות מגג עליה אין בעל החצר יכול לעכב כ"כ נ"י בשם הרא"ה והר"ן לאפוקי ריטב"א דחולק ע"ז עכ"ל סמ"ע ועיין בתשובת ר"ש כהן ס"ג סי' פ"ב ובתשובת מהרא"ן ששון סס"ח:

4. נתיבות המשפט ביאורים סימן קנג

[ח] כך החזיק בעל החצר. לכאורה קשה, דהא אפילו אם אמר בפירוש והקנה לו שיהיו מימי גגו יורדין לחצירו, נראה דלא מהני קנין לזה, כיון דלא הקנה לו גוף הקרקע שלו לזה, דהא אם רוצה לעשות חבירו עליה עושה כמ"ש בסמ"ע [סקט"ז], וגם מהיכי תיתי נאמר שהקנה לו גוף לפירות מחמת הריצוי לחוד. ונראה הטעם, כיון שבעל הגג קנה חצר חבירו שיהיו מימי גגו יורדין לתוכו, ובעל החצר לא הקנה חצירו רק במחיר שיתן לו בעל הגג מי גגו תמיד. ולקמן סימן ר"ג [משה"א סק"ז] כתבתי דאם קנה מטלטלין במשיכה והתנה לתת לו אפילו דבר שלא בא לעולם, דנתחייב ליתן לו, דהקנין שעושה זה מחייב את שכנגדו, כענין שאמרו [ב"מ מ"ה ע"ב] הזהב מחייב את הכסף וכמבואר בנ"י שם [כ"ז ע"א מדפי הרי"ף] ע"ש, וכיון דחייב הוא, מהני אפילו בדבר שלא בא לעולם.

5. תוספות כתובות דף סב/ב

החוט המשולש לא במהרה ינתק - לפי ששלשתן ראו זה את זה כדאמרי' בעלמא (בב"ב נט.) שאמר ר' אושעיא דבר ואתו ושאלו לר' ביסא לכך קרי עלייהו החוט המשולש לא במהרה ינתק כלומר לא ינתק מזרעו לעולם כדאמרי' בעלמא (ב"מ דף פה.) כיון שאדם לומד הוא ובנו ובן בנו מכאן ואילך תורה חוזרת על אכסניא שלה ודריש מואני זאת בריתי וגו':

6. ספר תורת חיים על בבא בתרא דף נט/א

החוט המשולש לא במהרה ינתק. נראה דלהכי צוה הכתוב שילמוד אדם תורה עם בניו ובני בניו שנאמר ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך דכל שהוא ובנו ובן בנו תלמידים חכמים שוב אין התורה פוסקת מזרעם עד עולם ולכך בהאי קרא דהודעתם לבניך ולבני בניך יש שלשה נוני"ן הפוכין כמ"ש ר"י בעל הטורים ז"ל:

7. שו"ע יורה דעה - סימן רמ

(ב) איזה מורא, לא יעמוד במקומו המיוחד לו לעמוד שם בסוד זקנים עם חבריו, או מקום המיוחד לו להתפלל; ולא ישב במקום המיוחד לו להסב בביתו; ולא סותר את דבריו ולא מכריע את דבריו בפניו, אפילו לומר נראין דברי אבא...

8. פתחי תשובה יורה דעה סימן רמ

(א) ולא סותר את דבריו - עיין בספר עצמות יוסף קדושין דף ל' שכתב דהבן עם האב יכולים להקשות ולתרץ ולהסיק מסקנת ההלכה ואין בזה משום סותר את דבריו ע"ש:

- [שמצ"ב מביא בשם הכוס ישועות דהבן הקדים לפסוק קודם אביו, ואביו חלק עליו]

9. רמב"ם הלכות שכנים פרק ח הלכה ג

היה הזיו שהוציא רחבו טפח ומשוך באויר חצרו של חבירו ארבעה טפחים ולא מיחה בו החזיק בו בארבעה על ארבעה ואם רצה להרחיב את הזיו עד שיעשה ארבעה על ארבעה הרי זה מרחיב ואין בעל החצר יכול לבנות באויר חצירו תחת הזיו כלום אלא א"כ הניח לו תחתיו גובה אויר עשרה טפחים כדי שישתמש בזיו. השגת הראב"ד: היה הזיו שהוציא רחבו וכו' ואם רצה להרחיב וכו' שישתמש בזיו. א"א אינו מודה לו בזה אלא א"כ בא מחמת טענה עכ"ל.

10. מגיד משנה הלכות שכנים פרק ח הלכה ג

ובהשגות א"א אינו מודה לו בזה וכו'. נראה שדעתו ז"ל לפי שזה מקום חשוב ואינו נקנה במחילה אלא דוקא בטענת מכר או מתנה ואינו נראה כן מדברי רש"י ז"ל אלא כדברי המחבר וכן מוכחת מימרא דרבי מני שעל חזקה האמורה במשנה הוא מדבר והיא במחילה:

11. לחם משנה הלכות שכנים פרק ח

היה הזיו שהוציא רחב טפח וכו'. כתב ה"ה ז"ל ובהשגות א"א וכו' נראה שדעתו ז"ל לפי שזה הוא מקום חשוב וכו' משמע דברישא מודה הר"א ז"ל דהוי מקום הזיו לבד דקנה לאלתר. וקשה לזה דלעיל כתב ה"ה הוציא הזיו ולא מיחה נראה דעת המחבר ורבו ז"ל שמחילת השיעבודין וכו' משמע דרבינו אזל לטעמיה דאית ליה בפ"א וה"ה ז"ל כתב בפ"א שהר"א ז"ל הוא מהחולקים על רבינו ז"ל בדין ההוא שכתב שם אבל רבותינו הצרפתים כתבו שאין שום חזקה מועלת וכו' ואפשר שזה דעת הר"א ז"ל בהשגות וא"כ כיון דהר"א ז"ל חולק שם על רבינו איך יסכים עמו כאן בדין הראשון דרבינו ז"ל אזיל לטעמיה כדכתיבנא: